LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO

2025-07-02 Nr. 429-142
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja su draudiku sudarė Transporto priemonių draudimo (kasko) sutartį (draudimo liudijimas TIA Nr. *(duomenys neskelbtini)*), kuria draudiko parengtų Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 021[1] pagrindu nuo 2024 m. vasario 15 d. iki 2025 m. vasario 14 d. buvo apdrausti pareiškėjos turtiniai interesai, susiję su automobiliu *Volkswagen Jetta* (valst. Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – KASKO sutartis).

2024 m. lapkričio 18 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu pareiškėjos valdomas automobilis susidūrė su Q. Q. vairuojamu automobiliu *BMW 530D* (valst. Nr. *(duomenys neskelbtini)*). Po eismo įvykio vairuotojos užpildė eismo įvykio deklaraciją, joje nurodė, kad sukdama į kairę pareiškėja nepraleido pagrindiniu keliu važiavusio automobilio *BMW* ir priekine automobilio dalimi trenkėsi į jo dešinį šoną. Apie įvykį buvo informuotas draudikas, gautos informacijos pagrindu jis pradėjo žalos administravimą pagal KASKO sutartį, rinko įvykio aplinkybėms nustatyti reikalingą informaciją (gavo automobilių apgadinimų nuotraukas, nuotrauką iš eismo įvykio vietos, vairuotojų paaiškinimus apie įvykį ir atliko kitus žalos administravimo veiksmus).

Kilus abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, žalos administravimo metu surinkti duomenys buvo perduoti draudiko žalų tyrimo ekspertui. Jis atliko ekspertinio pobūdžio tyrimą ir 2024 m. gruodžio 10 d. parengė Ekspertinę pažymą (toliau – Ekspertinė pažyma). Ekspertinėje pažymoje įformintas eismo įvykio aplinkybių tyrimas, pateikta eismo įvykio deklaracijos kopija, nuotrauka iš eismo įvykio vietos ir automobilių apgadinimų nuotraukos, duomenys apie gautus vairuotojų paaiškinimus, eismo įvykio modeliavimo rezultatai, aptarta kita žalos administravimo metu gauta informacija. Eismo įvykio mechanizmą vertinęs ekspertas nustatė, kad automobilių padėtys po susidūrimo, sumodeliuoto remiantis vairuotojų nurodytomis įvykio aplinkybėmis, iš esmė skiriasi nuo nurodomų (fiksuotų nuotraukose, vairuotojų nubraižytose eismo įvykio schemose), t. y. automobiliai, susidūrę vairuotojų nurodytomis aplinkybėmis, turėjo sustoti visiškai kitokiose padėtyse. Eksperto teigimu, automobiliai buvo sugadinti ne vairuotojų nurodytomis natūraliomis, o kitomis aplinkybėmis.

2024 m. gruodžio 11 d. raštu draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą nemokėti draudimo išmokos. Draudiko vertinimu, pareiškėjos automobilis buvo apgadintas kitomis aplinkybėmis, nei nurodė automobilių vairuotojos, o pagal Taisyklių 21.17 papunktį įvykis laikomas nedraudžiamuoju, jeigu draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (ar) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti draudimo išmoką ar ją padidinti, suklastojo arba pateikė klaidingus duomenis apie įvykį ir (ar) jo padarinius.

Pareiškėja su draudiko sprendimu nesutiko ir pateikė jam 2025 m. sausio 2 d. pretenziją, kuria remdamasi prašė kuo skubiau išmokėti draudimo išmoką. Pasak pareiškėjos, draudikas nepagrįstai nemoka draudimo išmokos, nes sprendimo nepripažinti įvykio draudžiamuoju nepagrindė, be to, eismo įvykį dirbtinai kriminalizavo. Pareiškėjos teigimu, eismo įvykio deklaracijoje nurodyta informacija atitinka įvykio aplinkybes, ji yra užpildyta pačių vairuotojų ir tinkamai pasirašyta. Tai, kad praėjus kuriam laikui po eismo įvykio vairuotojos draudikui nurodė

[1] 2023 m. birželio 13 d. redakcija, galioja nuo 2023 m. rugpjūčio 1 d.

galimai netikslias aplinkybes apie automobilių greičius ir (ar) automobilių padėtis po eismo įvykio, pareiškėjos nuomone, neleidžia daryti kategoriškų išvadų apie eismo įvykio dalyvių nesąžiningumą.

2025 m. sausio 15 d. atsakyme į pareiškėjos pretenziją draudikas nurodė, kad keisti sprendimo nemato pagrindo. Pasak draudiko, siekiant nustatyti įvykio aplinkybes buvo išanalizuota eismo įvykio deklaracija, nuotraukos iš eismo įvykio vietos, gauti eismo įvykio dalyvių paaiškinimai. Jų pagrindu draudiko ekspertas atliko ekspertinį tyrimą ir, sumodeliavęs eismo įvykio aplinkybes specialia kompiuterine programa *PC-Crash 15*, nustatė, kad automobiliai buvo sugadinti ne vairuotojų nurodytomis, o kitomis aplinkybėmis. Draudikas taip pat paaiškino, kad atliekant eismo įvykio modeliavimą buvo įvertinti visi aktualūs parametrai: automobilių markės ir modeliai, kelio dangos būklė, automobilių padėtys po susidūrimo ir kt. Anot draudiko, ekspertai atsižvelgia į galimus neatitikimus dėl galimai nevisiškai tiksliai vairuotojų nurodomos informacijos, tačiau šuo atveju neatitikimai yra esminiai, o vien automobilių susidūrimo faktas neįpareigoja draudiko pripažinti įvykį draudžiamuoju.

Draudikui atsisakius keisti priimtą sprendimą, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką. Prašyme nagrinėti vartojimo ginčą pareiškėja nurodė, kad draudikui buvo pateikta eismo įvykio deklaracija ir visi reikiami dokumentai, bei reikalavo, kad draudikas pripažintų įvykį draudžiamuoju ir išmokėtų draudimo išmoką už įvykio metu apgadintą automobilį.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas pakartojo manąs, kad priėmė pagrįstą ir teisingą sprendimą. Draudikas laikėsi pozicijos, kad ekspertinio tyrimo metu gauti duomenys patvirtina iš esmės klaidingos informacijos pateikimo draudikui faktą. Draudikas nurodė, kad, remiantis vairuotojų pateiktais paaiškinimais, pareiškėjos automobilis prieš susidurdamas važiavo apie 50 km/h, o kitas automobilis apie 60–70 km/h greičiu, tačiau atlikus ekspertinį tyrimą nustatyta, kad tokiu atveju automobilių išsidėstymas po eismo įvykio turėjo būti visiškai kitoks, nei užfiksuota nuotraukose. Atlikus papildomą susidūrimo modeliavimą nustatyta, jog vairuotojų nurodytose padėtyse po susidūrimo automobiliai galėjo sustoti tuomet, jeigu pareiškėjos automobilis, judėdamas apie 34 km/h greičiu, atsitrenktų į minimaliu 3–5 km/h greičiu važiuojantį arba stovinį automobilį *BMW 530D*.

Atsiliepime teigiama, kad vidutinių gebėjimų asmenys net ir neturėdami specialių žinių gali nurodyti esmines įvykio aplinkybes, įskaitant automobilio judėjimą ir automobilių padėtis po eismo įvykio. Taip pat draudikas paaiškino manąs, kad tam tikri nedideli netikslumai yra galimi, tačiau nagrinėjamu atveju vairuotojų pateiktų duomenų ir modeliavimo rezultatų skirtumai negali būti pateisinami kaip objektyvūs ir nežymūs ir yra esminiai. Dėl šios priežasties įvykis buvo pripažintas nedraudžiamuoju pagal Taisyklų 21.17 papunktį, o duomenų, suteikiančių pagrindo jį keisti, draudiko vertinimu, negauta.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išspręsti pareiškėjo ir draudiko ginčą, būtina įvertinti, ar draudikas pagrįstai nusprendė, kad susiklostė Taisyklių 21.17 papunktyje nurodytos aplinkybės, ir įvykį pripažino nedraudžiamuoju pagal šalių sudarytą KASKO sutartį.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia

sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta KASKO sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose.[2] Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų ir nedraudžiamųjų įvykių sąrašai ir kitos draudimo sutarties sąlygos. Šių sąlygų visuma nustato draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį ir leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį.[3]

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.[4] Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, todėl, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos išmokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamojo įvykio atveju.[5] Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamojo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką.[6]

Įvertinus bylos duomenis nustatyta, kad draudikas sprendimą pripažinti įvykį nedraudžiamuoju priėmė vadovaudamasis Taisyklių 21.17 papunkčiu, pagal kurį įvykis laikomas nedraudžiamuoju ir draudimo išmoka nemokama, jeigu draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (arba) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti išmoką ar ją padidinti, suklastojo arba pateikė klaidingus duomenis apie įvykį ir (arba) jo padarinius.

Vertinant žalos administravimo metu surinktus ir Lietuvos bankui pateiktus duomenis, pažymėtina, kad savo sprendimą draudikas iš esmės grindė tyrimo, užfiksuoto Ekspertinėje pažymoje, išvadomis. Anot draudiko, nors pareiškėja teigė, jog jos automobilis prieš susidūrimą važiavo apie 50 km/h greičiu, o kitas automobilis gal 60–70 km/h greičiu (kito automobilio vairuotoja taip pat nurodė, kad važiavo 50–60 km/greičiu), ekspertinio tyrimo rezultatai rodo, kad tokiomis aplinkybėmis nutikusio eismo įvykio pasekmės (automobilių išsidėstymas po susidūrimo) būtų visiškai kitokios, nei buvo nustatytos.

Įvertinus Ekspertinę pažymą, matyti, kad joje iš pradžių pateikiama eismo įvykio deklaracijos kopija, nurodomas įvykio laikas ir vieta, trumpai aprašomos eismo įvykio deklaracijoje nurodytos įvykio aplinkybės, teigiama, kad, pagal deklaracijoje nurodytus duomenis, pareiškėjos automobilis, važiuodamas šalutiniu keliu ir įvažiuodamas į pagrindinį, susidūrė su pagrindiniu keliu važiavusiu automobiliu *BMW 530D*. Po to aptariami automobilių apgadinimai, nurodoma, kad pareiškėjos automobilio apgadinimai išsidėstę visame priekinės dalies plotyje, intensyviau deformuotas priekinis dešinysis automobilio kampas, sugadinimai automobiliui padaryti dėl deformuojančios jėgos poveikio kryptimi nuo automobilio priekio link galo. Aprašant automobilio *BMW 530D* apgadinimus, teigiama, kad sugadintas jo dešinysis šonas ties viduriu, veikiant jėgai iš dešinės, nurodyta, kad sugadinimų dešiniajame šone zonoje išilginio praslydimo požymių nėra.

---

[2] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015.
[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.
[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.
[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3- 32/2009.
[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

Toliau ekspertas analizuoja duomenis apie eismo įvykio vietą ir nurodo, kad pagrindinis kelias eismo įvykio vietoje dengtas asfalto danga, yra apie 6 metrų pločio, žvyrkelio dangos šalutinis kelias išplatėdamas prisijungia prie pagrindinio kelio iš dešinės pusės (automobilio *BMW 530D* judėjimo kryptimi). Anot eksperto, iš gautų duomenų taip pat matyti, kad įvykis nutiko tamsiu paros metu, esant šlapiai kelio dangai. Toliau detalizuojami duomenys apie automobilių išsidėstymą po susidūrimo: automobilis *BMW 530D* sustojo kairėje pagrindinio kelio pusėje (žiūrint pirmine važiavimo kryptimi), kelio ašinės linijos atžvilgiu pasisukęs iš kairės į dešinę, o dešiniau, prie pat šio automobilio, pasisukęs į jo dešinį šoną priekine dalimi ir skersai pagrindinio kelio važiuojamosios dalies sustojo pareiškėjos automobilis.

Ekspertinėje pažymoje nurodyta, kad, remiantis vairuotojų pateiktais paaiškinimais (pareiškėjos – kad ji važiavo apie 50 km/h greičiu, sankryžoje ketino sukti į kairę, buvo prastas matomumas, blogas oras, kitas automobilis važiavo apie 60–70 km/h greičiu ir jį pastebėjo staiga, iš anksto nematė, galėjo nuspausti stabdžių pedalą, tačiau iš karto nutiko smūgis, kitą automobilį po susidūrimo nustūmė kaip ir tiesiai, pareiškėjos automobilis liko ant važiuojamosios dalies, nenuvažiavo į griovį; kito automobilio vairuotojos – kad ji važiavo apie 50–60 km/h greičiu, kai į ją trenkėsi iš šalutinio kelio išvažiavęs pareiškėjos automobilis, iš anksto automobilio nepastebėjo, nes buvo blogas matomumas, nespėjo stabdyti, nuo smūgio jos automobilis buvo nustumtas į kitą pusę, o pareiškėjos automobilis liko per vidurį kelio), įvykis buvo sumodeliuotas kompiuterine programa *PC-Crash 15.0*.[7]

Gauti rezultatai parodė, kad automobiliai negalėjo sustoti taip, kaip užfiksuota nuotraukose. Aiškinant modeliavimo rezultatus ir pateiktą modeliavimo iliustraciją, kurioje vaizduojamos automobilių padėtys, turėjusios susidaryti įvykus eismo įvykiui pagal pirmiau nurodytas aplinkybes, Ekspertinėje pažymoje teigiama, kad automobilis *BMW 530D* turėjo persislinkti ne lokaliai į kairę, o persislinkti į priekį savo pirmine judėjimo kryptimi, sukdamasis pagal laikrodžio rodyklę apie 25 metrų atstumą, o pareiškėjos automobilis turėjo persislinkti į priekį pirmine savo važiavimo kryptimi, suktis pagal laikrodžio rodyklę ir sustoti pasisukęs apie 180° kampu pagal laikrodžio rodyklę, o ne judėti tiesiu stabiliu judesiu. Pažymėtina, kad kartu su šiais paaiškinimais pateikiama iliustracija su pažymėtomis faktinėmis, nuotraukos iš eismo įvykio vietos ir vairuotojų pateiktų eismo įvykio schemų bei paaiškinimų pagrindu nustatytomis automobilių padėtimis po susidūrimo, ir tomis, kurios gautos sumodeliavus eismo įvykį pagal vairuotojų nurodytus automobilių judėjimo prieš susidūrimą duomenis. Palyginus minėtas padėtis matoma didelių skirtumų.

Remiantis pirmiau nurodytais duomenimis, Ekspertinėje išvadoje prieinama prie galutinės tyrimo išvados, jog automobiliai buvo sugadinti ne vairuotojų nurodytomis natūraliomis eismo aplinkybėmis, bet kitomis aplinkybėmis.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad Ekspertinę pažymą parengė draudiko ekspertas, turintis specialių žinių ir profesinės patirties, reikalingų eismo įvykio aplinkybėms tirti. Ekspertinė pažyma buvo parengta remiantis įvykio administravimo metu draudiko surinktais duomenimis: eismo įvykio deklaracijoje nurodyta informacija, eismo įvykio dalyvių paaiškinimais apie įvykio aplinkybes (tai patvirtina ir Lietuvos bankui pateikti duomenys, tarp jų ir draudiko eksperto pokalbių su eismo įvykio dalyvėmis garso įrašai), taip pat duomenimis apie įvykio vietą ir jame dalyvavusių transporto priemonių sugadinimus, patvirtinančius galimą įvykio mechanizmą. Vertinant įvykio aplinkybes buvo analizuotos automobilių judėjimo kryptys, jų galimi greičiai, įvertinta kelio dangos būklė, įvykio laikas, automobilių deformacijų dydžiai ir pobūdis, jų padėtys po susidūrimo. Kompiuterinio modeliavimo metu gauti duomenys parodė, kad labiausiai tikėtina[8], jog susidūrimo aplinkybės iš tikrųjų buvo kitokios, nei nurodė eismo įvykio dalyvės, o objektyvių duomenų, kurie sudarytų pagrindą abejoti eksperto išvadomis, negauta.

Taip pat pažymėtina, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė užduoties draudiko ekspertui duomenis, iš kurių matyti, kad siekdamas įvertinti, kokiomis faktinėmis aplinkybėmis

---

[7] Specializuota kompiuterinė programa, leidžianti atkurti eismo įvykius pagal pateiktus duomenis, modeliuoti transporto priemonių judėjimą prieš susidūrimą ir po jo, įvertinti susidūrimo mechaniką ir kt.

[8] Civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema spręstina remiantis vadinamąja tikėtinumo taisykle (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą pažymėta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką, – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą civiliniame procese galima daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009).

automobiliai susidūrė, draudikas paprašė atlikti papildomą modeliavimą ir nurodyti, kokiais greičiais judant automobiliai galėjo sustoti taip, kaip užfiksuota nuotraukose. Atsakyme ekspertas nurodė, kad automobiliai įvykio dalyvių nurodytose padėtyse galėjo sustoti jeigu būtų susidūrę pareiškėjos automobiliui važiuojant orientaciniu apie 34 km/h greičiu ir trenkiantis į minimaliu greičiu (3–5 km/h) važiuojantį arba stovintį automobilį *BMW 530D*. Kartu Lietuvos bankui pateikta buvo pateikta modeliavimo rezultatą atspindinti iliustracija, kuri patvirtina, kad automobilių padėtys tokiu atveju būtų artimos vairuotojų paaiškinimams ir nuotraukoje iš eismo įvykio vietos matomai situacijai: automobilis *BMW 530D* būtų buvęs pastumtas šonu į kitą pagrindinio kelio eismo juostą ir sustotų šalikelėje, o jo dešinėje pusėje, pasisukęs apie 90° kampu automobilio, tiesiai pirmiau buvusio judėjimo kryptimi, būtų sustojęs pareiškėjos automobilis. Šie duomenys, Lietuvos banko vertinimu, patvirtina, kad realios eismo įvykio aplinkybės turėjo būti visai kitokios, nei nurodytos vairuotojų.

Atsižvelgiant į pareiškėjos draudikui teiktoje pretenzijoje ir kreipimesi nurodytas aplinkybes, taip pat draudiko atsiliepime nurodytas aplinkybes, susijusias su galima vairuotojų pateiktų duomenų apie automobilių judėjimo greičius paklaida, pažymėtina, kad kasacinio teismo praktikoje, kurioje buvo vertinta eismo įvykio dalyvių galimybė suvokti savo valdomų transporto priemonių judėjimo greitį prieš įvykį, 15 km/h skirtumas tarp vairuotojo nurodyto ir eksperto nustatyto automobilio greičio buvo pripažintas kaip galimas sąžiningas vairuotojo suklydimas dėl savo valdomos transporto priemonės greičio.[9] Kita vertus, atsižvelgiant į vairuotojų galimybę esant stresinei situacijai dėl kilusio eismo įvykio nurodyti automobilio greitį su nedidele paklaida, teismų formuojamoje praktikoje taip pat konstatuojama, kad mažai tikėtina, jog vairuotojai galėtų klysti dėl to, ar automobilis stovi arba vos juda (iki 5 km/h), taip sukeldamas kliūtį eismui, ar važiuoja.[10] Be to, kiekvienu individualiu atveju būtina atsižvelgti ir į kitas reikšmingas aplinkybes, ne tik susijusias su automobilių judėjimo greičiais.

Taigi, nors įvykio dalyvės, tikėtina, neturi specialių žinių, reikalingų visiškai tiksliai identifikuoti eismo įvykio aplinkybes ir automobilių greičius prieš susidūrimą, tačiau tai nepaneigia vidutinių gebėjimų asmens galimybės paaiškinti eismo įvykio mechanizmą, orientacinį, pakankamai tikėtiną greitį ar panašias aplinkybes. Vadovaujantis teismų formuojama praktika, darytina išvada, kad šiuo atveju nėra pagrindo galimą suklydimą dėl automobilių greičio pripažinti protingu ir leistinu specialių žinių neturinčio, bet teisę vairuoti turinčio asmens suklydimu. Manytina, kad įvykio dalyvių nurodytų aplinkybių ir Ekspertinėje pažymoje nustatytų įvykio aplinkybių skirtumai yra reikšmingi[11] ir, sprendžiant šalių ginčą, nelaikytini įprasta ir pateisinama, dėl stresinės situacijos galinčia atsirasti paklaida.

Papildomai pažymėtina, kad, kaip minėta Ekspertinėje pažymoje, žalos administravimo metu taip pat nebuvo nustatytų išilginio praslydimo požymių turinčių automobilio *BMW 530D* automobilio apgadinimų (tai leidžia manyti, kad automobilis susidūrimo metu judėjo minimaliu greičiu), remiantis eismo įvykio dalyvių paaiškinimais apie eismo įvykį – prieš susidūrimą į kliūtį vairuotojos iš esmės nesuragavo (tai suponuoja pagrindą teigti, kad automobiliai nebuvo efektyviai stabdomi). Neįprasta laikytina ir eismo įvykio aplinkybių modeliavimo metu nustatyta aplinkybė, jog su pareiškėja susidūręs automobilis, važiavęs tiesiai pagrindiniu keliu ir neketinęs atlikti jokių manevrų, judėjo ne didesniu nei 5 km/h greičiu, nors vairuotojos teigė, kad automobilio *BMW 530D* greitis galėjo būti 50–70 km/h. Šie duomenys taip pat kelia abejonių dėl draudikui nurodytų įvykio aplinkybių realumo ir teisingumo.

Bylos duomenų visumos vertinimas suteikia pakankamą pagrindą daryti išvadą, kad draudikui buvo pateikta neteisinga informacija apie eismo įvykio aplinkybes. Vadovaujantis Taisyklių 21.17 papunkčiu, įvykiai, apie kurių aplinkybes ir (arba) padarinius draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (arba) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti draudimo išmoką ar ją padidinti, pateikia klaidingus duomenis, laikytini nedraudžiamaisiais ir draudimo išmoka, nustačius šias aplinkybes, nemokama.

Atsižvelgiant į tai, draudiko sprendimas pripažinti įvykį nedraudžiamuoju laikytinas pagrįstu ir teisėtu, o pareiškėjos reikalavimas išmokėti draudimo išmoką už transporto priemonei *Volkswagen Jetta* padarytą žalą – nepagrįstu ir yra atmestinas.

---

[9] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-462-695/2017.
[10] Vilniaus apygardos teismo 2017 m. balandžio 18 d. sprendimas, priimtas civilinėje byloje Nr. 2A-367-258/2017.
[11] Kaip minėta Ekspertinėje pažymoje, pareiškėjo automobilis, jeigu būtų važiavęs pareiškėjos nurodytu greičiu, veikiamas smūgio ir inercijos jėgų, turėjo pasislinkti į priekį ir į kairę sukdamasis prieš laikrodžio rodyklę, o kitas automobilis – į priekį ir į dešinę pusę pagal laikrodžio rodyklę bei sustoti apie 90° kampu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis